Open brief over ontbossing in Papua

Aan de heer S.W. Sjoerdsma
Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

16 oktober 2026

Betreft: concrete Nederlandse en Europese inzet voor bescherming van de natuur en bewoners van Merauke

Geachte heer Sjoerdsma,

Met onze publieke oproep 'Kappen met kappen in Papua' vragen wij u de Nederlandse en Europese diplomatieke invloed in te zetten om verdere ontbossing in Merauke te stoppen. De bescherming van het oerbos, de biodiversiteit en de mensen die van dit landschap afhankelijk zijn, vraagt om concrete en controleerbare stappen.

Op 4 juni 2026 vroeg de Stichting Samenwerkende Organisaties voor West Papua (SOWP) de regering aandacht voor dit dossier. Uw ministerie reageerde op 4 september; op 8 september stuurde u die reactie aan de Tweede Kamer. [1]

In de reactie van uw ministerie staan belangrijke uitgangspunten: bescherming van bossen en biodiversiteit, zorgvuldige besluitvorming en betrokkenheid van lokale gemeenschappen. Wij onderschrijven die uitgangspunten. Wat wij in deze reactie missen, is een concrete inzet om verdere natuurvernietiging in Merauke te voorkomen, met een tijdpad en controle op de resultaten. [1]

De urgentie is groot. Nusantara Atlas bracht voor Zuid-Papua een ontwikkelingsgebied van circa 2,3 miljoen hectare in kaart, met plannen voor onder meer rijst, suikerriet, oliepalm en infrastructuur. Het landschap omvat oerbossen, moerassen en savannes. Tienduizenden hectares zijn al ontgonnen. Het gaat dus om een breed landbouw- en energieprogramma, waarvan palmolie onderdeel is. [3]

De NOS beschrijft hoe ongeveer 40.000 mensen in het betrokken gebied leven en hoe de aantasting van hun leefomgeving doorwerkt in hun voedselvoorziening en bestaanszekerheid. Met de natuur verdwijnen ook leefgebieden van planten en dieren. Bosbescherming en de rechten van de bewoners verdienen daarom gezamenlijk aandacht. [4]

Op 6 oktober 2026 kondigden Indonesische regeringsgezanten aan verdere uitbreiding van voedsel- en biobrandstofproductie naar gedegradeerde grond te willen verplaatsen. Mighty Earth presenteerde dit die dag als het aangekondigde einde van het 'grootste ontbossingsproject ter wereld'. [5, 8]

Op 7 oktober legde de vaste Kamercommissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking u schriftelijke vragen voor, met het verzoek uiterlijk 20 november te antwoorden. Op 8 oktober vroeg Solidaritas Merauke om concrete besluiten en uitvoering. Ook Mighty Earth onderstreepte op 9 oktober dat het aankomt op daadwerkelijke uitvoering. [2, 6, 9]

Dat biedt hoop. Maar zolang niet vaststaat welke projecten stoppen, welke vergunningen worden aangepast en wat er op de grond gebeurt, bestaat het risico van schijnzekerheid. De indruk dat het probleem is opgelost kan de aandacht doen verslappen, terwijl de bescherming nog niet is aangetoond. Juist nu moet Nederland blijven meekijken en aandringen op onafhankelijke toetsing van de uitvoering.

Daarom vragen wij u om drie concrete stappen.

1 Gezamenlijke Europese druk tegen verdere ontbossing

Neem het initiatief tot een gezamenlijke inzet met Europese partners en breng Merauke op hoog politiek niveau ter sprake bij de Indonesische regering. Dring aan op het stoppen van verdere ontbossing en vernietiging van natuurlijke ecosystemen voor deze projecten. Vraag daarbij expliciet om duidelijkheid over lopende werkzaamheden, reeds verleende vergunningen en infrastructuur die nieuwe ontginning mogelijk maakt. Maak bescherming van natuur en de rechten van bewoners onderdeel van die inzet.

2 Openheid over vergunningen en onafhankelijke controle

Vraag de Indonesische autoriteiten om een openbaar overzicht van de betrokken projecten en vergunningen: welke blijven van kracht, welke worden aangepast of ingetrokken, en welke werkzaamheden stoppen per wanneer? Dring aan op onafhankelijke controle met openbare rapportages, satellietgegevens en onderzoek ter plaatse. Lokale gemeenschappen moeten daarbij veilig kunnen deelnemen. Onderzoekers, journalisten en maatschappelijke organisaties moeten hun werk zonder intimidatie kunnen doen. De beoordeling moet ook moerassen, savannes en andere waardevolle natuur omvatten. Vraag ook hoe 'gedegradeerde grond' wordt afgebakend en hoe ecologische waarde en gebruik door lokale gemeenschappen daarin meewegen.

3 Een concreet en openbaar overzicht van Nederlandse acties

Start deze verificatie nu. Maak in uw beantwoording aan de Tweede Kamer uiterlijk 20 november duidelijk welke stappen Nederland heeft gezet, met welke Europese partners en Indonesische autoriteiten is gesproken en welke toezeggingen zijn verkregen. Gebruik 6 oktober als ijkpunt: welke veranderingen in vergunningen en werkzaamheden zijn sindsdien aantoonbaar doorgevoerd? Geef aan welke acties volgen, binnen welke termijn en wanneer de Kamer een eerste openbare voortgangsrapportage ontvangt. Licht ook toe welke vervolgstappen u overweegt als verdere natuurvernietiging niet wordt gestopt.

The Flower Farm maakt palmolievrije producten vanuit de missie om het tropisch regenwoud te beschermen. Als B Corp-gecertificeerd bedrijf zetten wij ook ons merk en bereik in voor die missie. Met deze oproep vragen wij om politieke inzet die bijdraagt aan bescherming van de natuur en bewoners van Papua.

Wij ontvangen graag uiterlijk 20 november uw inhoudelijke reactie op deze brief en zijn uiteraard van harte bereid onze zorgen verder toe te lichten in een gesprek. Het regenwoud heeft baat bij besluiten die zichtbaar verschil maken op de grond.

Met vriendelijke groet,

Jasper Spaargaren

Chief Marketing Officer
The Flower Farm

Lang leve het Regenwoud.

Ps. Wij zouden iedereen, en dus ook u en uw mensen op het ministerie, willen aansporen de documentaire Pesta Babi te bekijken. De film brengt de gevolgen voor Papua en zijn bewoners in beeld. De NOS berichtte dat vertoningen in Indonesië door het leger zijn tegengehouden. Juist daarom verdient dit verhaal ruimte om gezien en besproken te worden. [7] Bekijk de volledige documentaire Pesta Babi

Steun aan de publieke oproep

De publieke oproep 'Kappen met kappen in Papua' wordt gesteund door de volgende organisaties, zoals vermeld in de advertentie die zichtbaar zal zijn in de krant op 20 oktober 2026.

Kenniscentrum Papoeahuis
IUCN NL
Trees for All
B Lab Benelux
Rainforest Rescue
Solidaritas Merauke
The Green Times

Bronnen en achtergrond

[1] Ministerie van Buitenlandse Zaken, reactie aan SOWP, 4 september 2026, kenmerk BZ2629941. Op 8 september aan de Kamer aangeboden bij Kamerstuk 30196, nr. 864.

[2] Tweede Kamer, schriftelijk overleg van 7 oktober 2026. De begeleidende commissiebrief (30196-864/2026D49326) verzoekt om beantwoording uiterlijk 20 november 2026.

[3] Nusantara Atlas / TheTreeMap, Inside Indonesia's Largest Agricultural Expansion Project: The 2.3 Million-Hectare Plan Transforming South Papua, 25 juni 2026.

[4] NOS, Ontbossing Papua raakt bevolking keihard, oerbos moet wijken voor palmolie, 28 september 2026.

[5] ANTARA, Indonesia sees no need to clear forests for new rice fields, 6 oktober 2026.

[6] Solidaritas Merauke, verklaring van 8 oktober 2026 over de aangekondigde koerswijziging, gepubliceerd door Yayasan Pusaka Bentala Rakyat.

[7] NOS, Indonesisch leger grijpt in bij voorstellingen van ontbossingsfilm, 1 juni 2026.

[8] Mighty Earth, Indonesia Announces End to "World's Largest Deforestation Project", 6 oktober 2026.

[9] Mighty Earth, CEO Note: Next steps on Indonesia's "food and energy estates", 9 oktober 2026.